

YURAK QON-TOMIR KASSALIKLARINI OLDINI OLISH VA ULARNI ASORATLARINI OLDINDAN BASHORAT QILISH UCHUN CHORA TADBIRLAR

Xalikova Nigina Ravshanovna

Email - nigina_xalikova@tues.uz

Sharafullayeva Aziza Sobirjon qizi

Email - sharafullayevaaziza@gmail.com

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Tibbiyot fakulteti

Annotatsiya: Yurak qon-tomir kasalliklari hozirgi kunda inosniyat uchun juda katta havf tug'dirayotgan kasalliklardan biri bo'lib kelmoqda. Yurak qon-tomir kasalliklarining statistikasi ham hozirgi kunda o'sib borayotganligi sababli quyidagi maqolamizda yurak qon-tomir kasalliklari xususan erterioskleroz kasalligining kelib chiqish sabablari kasallikni davolash chora tadbirlari hamda kasallikni oldini olish usullari haqida batafsil ma'lumotlar berildi.

Kalit so'zlar: ateroskleroz, yurak xuruji, miokard, EKG, statinlar , oftalmik tomirlar

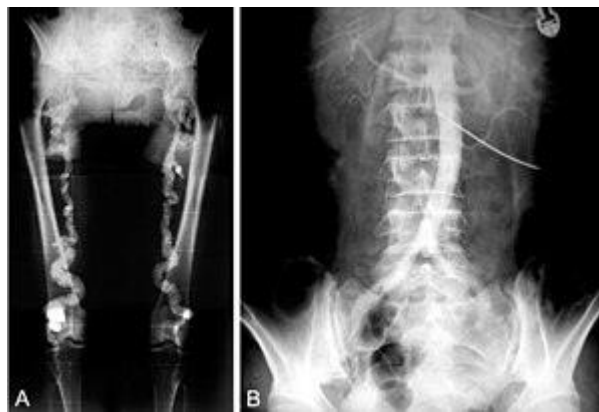
Arterioskleroz -so'zma-so'z "tomirlarning qattiqlashishi" degan ma'noni anglatadi, arteriyalar devorlarining g'ayritabiiy qalinlashishi, qattiqlashishi va elastikligini yo'qotishi bilan tavsiflangan qon tomir kasalliklarining umumiy atamasi ; bu jarayon insonning a'zolari va to'qimalariga qon oqimini asta-sekin cheklaydi va ateroskleroz natijasida kelib chiqadigan sog'liq uchun jiddiy xavf-xatarlarga olib kelishi mumkin, bu aterosklerozning o'ziga xos shakli bo'lib, ularda yog'li blyashka , xolesterin va boshqa moddalar to'planishi natijasida yuzaga keladi . arteriya devorlarida (bu chekish , noto'g'ri ovqatlanish yoki ko'plab genetik omillar tufayli yuzaga kelishi mumkin).

Ateroskleroz koronar arter kasalligi (SAPR) va insultning asosiy sababi bo'lib , ko'plab genetik va atrof-muhitga ta'sir qiladi. Genetik-epidemiologik tadqiqotlar SAPR uchun genetik va genetik bo'lmagan xavf omillarining uzoq ro'yxatini aniqladi. Biroq, bunday tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oila tarixi eng muhim mustaqil xavf omilidir.

Belgilari

Aterosklerozning belgilari va belgilari kasallikdan ta'sirlangan tomirga bog'liq. Agar miya yoki oftalmik tomirlarga ta'sir etsa, serebrovaskulyar avariylar yoki vaqtinchalik ishemik xurujlarda bo'lsa, alomatlar va alomatlar to'satdan zaiflik, yuz yoki pastki oyoq-qo'llarning uyquchanligi, tartibsizlik, nutqni tushunish qiyinligi va ko'rish muammolarini o'z ichiga olishi mumkin. Agar koronar arteriya kasalliklarida bo'lgani kabi (shu jumladan o'tkir miokard ishemiyasi yoki "yurak xuruji") koronar tomirlarga ta'sir etsa, ko'krak qafasidagi og'riqlar bo'lishi mumkin.

Patofiziologiya

Monkeberg aterosklerozi

Arteriosklerozning lezyonlari arteriyaning intima (qon tomir devorining eng ichki qatlami) hujayra chiqindilarining cho'kishi bilan to'la boshlaganida boshlanadi. Ular etuklikni boshlaganda, ular aterosklerozning turli shakllarini olishlari mumkin. Ularning barchasi arterial tomirlarning qattiqlashishi, arterial devorlarining qalinlashishi va kasallikning degenerativ tabiati kabi umumiy xususiyatlar orqali bog'langan.

- Arterioloskleroz, aterosklerozdan farqli o'laroq, skleroz bo'lib, faqat kichik arteriyalar va arteriolalarga ta'sir qiladi, ular ozuqa moddalari va qonni hujayralarga olib boradi.
- Ateroskleroz arteriyalarning torayishi bo'lib, ular odatda xolesterin, yog'li moddalar, hujayra chiqindilari, kaltsiy va fibrinlardan tashkil topgan blyashka to'plamidir. Bu katta va o'rta kattalikdagi arteriyalarga ta'sir qiladi; ammo, uning joylashuvi odamdan odamga farq qiladi.

- Monkeberg aterosklerozi yoki medial kalsifik skleroz asosan qariyalarda, ko'pincha ekstremitalarning arteriyalarida kuzatiladi.
- Giperplastik: Giperplastik arterioskleroz katta va o'rta kattalikdagi arteriyalarga ta'sir qiluvchi arterioskleroz turini anglatadi.
- Gialin turi : Gialin arterioskleroz, arterial gialinoz va arteriol gialinoz deb ham ataladi, kichik arteriyalar va arteriolalarda bir hil gialinning cho'kish natijasida yuzaga keladigan lezyonlarni anglatadi .

Diagnostika

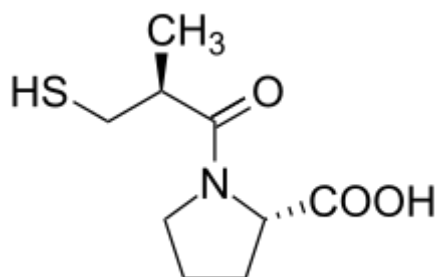

EKG

Aterosklerozga shubha qilingan shaxsning tashxisi fizik tekshiruv , qon testi , EKG va ushbu testlarning natijalariga (boshqa imtihonlar qatorida) asoslanishi mumkin.

Davolash

Davolash ko'pincha profilaktika choralari shaklida amalga oshiriladi. Tibbiy terapiya ko'pincha yuqori xolesterinni davolash uchun dorilar (masalan, statinlar , xolesterin so'rilishining inhibitörleri), yuqori qon bosimini davolash uchun dorilar (masalan, ACE inhibitörleri , angiotensin II retseptorlari blokerlari) kabi asosiy kasalliklar uchun aterosklerozning oldini olishga yordam berish uchun buyuriladi. va antiplatelet dorilar . Shuningdek, turmush tarzini o'zgartirish tavsiya etiladi, masalan, jismoniy mashqlarni ko'paytirish, chekishni to'xtatish va spirtli ichimliklarni iste'mol qilishni to'xtatish.

ACE inhibitori

Jarrohlikning turli xil turlari mavjud:

- Angioplastika va stent o'rnatish: arteriyaning to'silgan yoki toraygan qismiga birinchi navbatda kateter, so'ngra toraygan joyga kateter orqali o'tkazib yuborilgan havosi o'chirilgan balon bilan ikkinchisi kiritiladi. Shundan so'ng, balon shishiriladi, cho'kindilarni arterial devorlarga itarib yuboradi, so'ngra arteriyaning qayta siqilishiga yo'l qo'ymaslik uchun odatda to'r trubkasi qoldiriladi.
- Koronar arteriyani aylanib o'tish jarrohligi : Ushbu operatsiya yurakka qon oqimi uchun yangi yo'l yaratadi. Jarroh koronar arteriyaga sog'lom vena bo'lagini biriktirib, uni chetlab o'tishga imkon beradi.
- Endarterektomiya : Bu toraygan yoki tiqilib qolgan arteriyadan blyashka olib tashlashning umumiy usuli.
- Trombolitik terapiya : Bu tomir ichiga pıhtı erituvchi dori orqali arteriyalar ichidagi blyashka massasini yo'q qilish uchun ishlatiladigan davolashdir.

Epidemiologiya

2008 yilda AQShda 16 million aterosklerotik yurak kasalligi va 5,8 million insult holatlari qayd etilgan . Ateroskleroz tufayli kelib chiqqan yurak-qon tomir kasalliklari, shuningdek, 2008 yilda deyarli 812 000 kishining o'limiga sabab bo'ldi, bu boshqa har qanday sabablarga qaraganda ko'proq, shu jumladan saraton . Har yili taxminan 1,2 million amerikalik yurak xurujiga duchor bo'ladi.

Tarix

Ushbu kasallikning diagnostikasi va klinik ta'siri 20-asrgacha tan olinmagan. Ko'pgina holatlar kuzatilgan va qayd etilgan va Jan Lobshteyn *arterioskleroz* atamasini kalsifikatsiyalangan arterial lezyonlarning tarkibini tahlil qilganda kiritgan.

"Arterioskleroz" nomi yunoncha *árēría* (*arēría* , arteriya) va *sēlērōkis* (*sklērōtikós* , qotib qolgan) so'zlaridan olingan.

Ma'lumotnomalar

1. ^Yuqoriga o'tish:^{abc def} "Ateroskleroz qanday tashxis qilinadi? - NHLBI, NIH".www.nhlbi.nih.gov.Asl nusxadanarxivlangan. Olingan 2015-06-19.

2. ^Yuqoriga o'tish:"^b "ACE inhibitörleri".*MedlinePlus*.Asl nusxadan arxivlangan. Olingan 2021-09-21 .
3. ^ Yokobori, Jr; Ohmi, Toshixito; Monma, Ryouxey; Tomono, Yuki; Inoue, Kyousuke; Ova, Michiaki; Ichiki, Masataka; Mochizuki, Noriko; Yamashita, Xidetoshi (2013-01-01). "Pulsatsiyalanuvchi oqim sharoitida arteriya devorining tezlashuvi va visko elastikligi o'rtasidagi bog'liqlik (I * ning ateroskleroz va arteriosklerozning progressiv xatti-harakatlari parametri sifatida jismoniy ma'nosi)". *Bio-tibbiy materiallar va muhandislik* . 23 (1- 2): 75- 91. doi : 10.3233/BME-120734 . ISSN 0959-2989 . PMID 23442239 . Asl nusxadan arxivlangan , 2023-10-11 . Olingan 2023-10-05 .
4. ^ *Dorland tibbiy lug'atida " arterioskleroz"*
5. ^ Rubin, Rafael; Strayer, Devid S.; Rubin, Emanuel (2011-02-01). *Rubin patologiyasi: Tibbiyotning klinikopatologik asoslari* . Lippincott Uilyams va Wilkins. ISBN 9781605479682. Asl nusxadan arxivlangan , 29.09.2024 . Olingan 2020-10-24 .